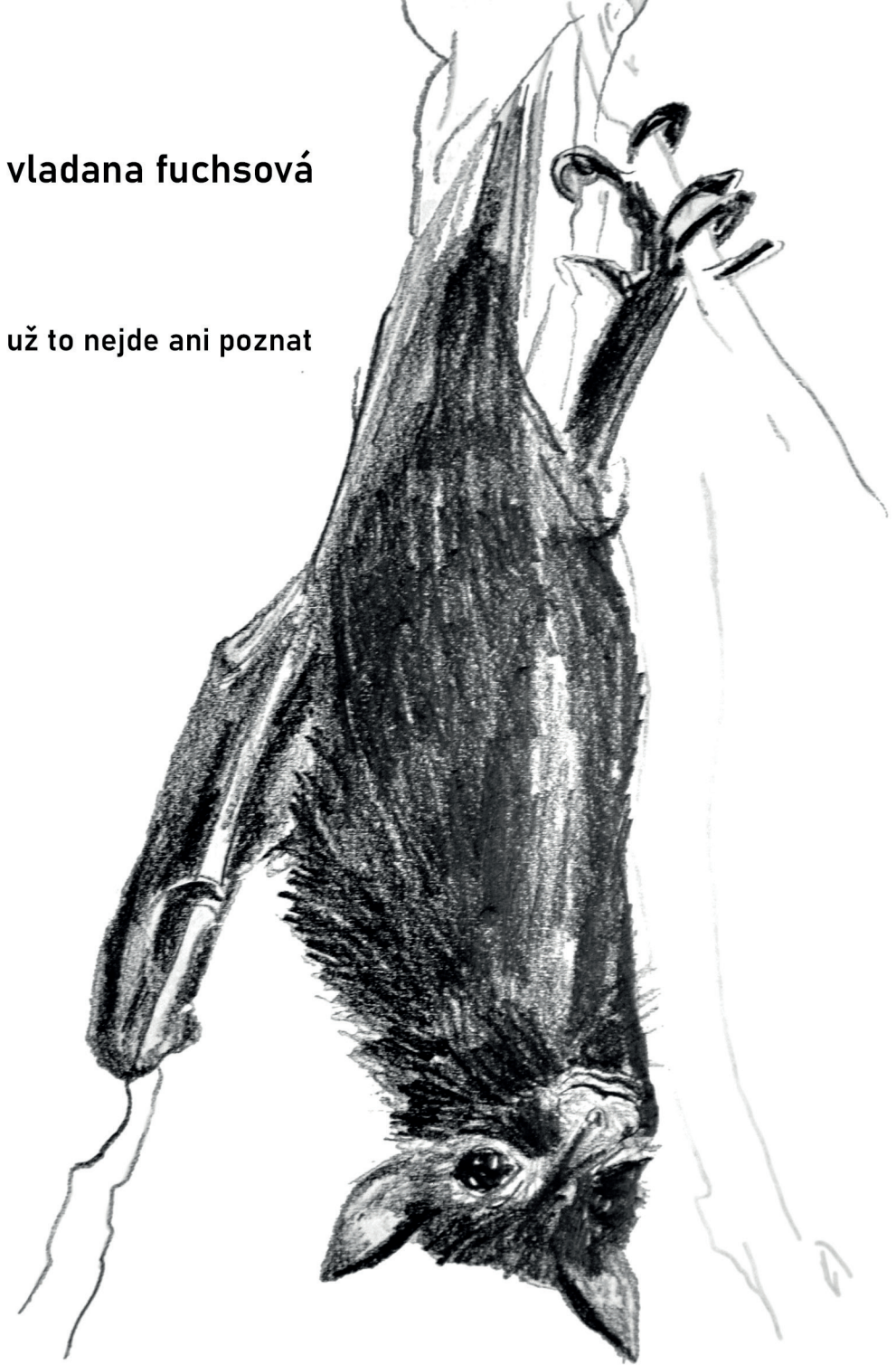

vladana fuchsová

už to nejde ani poznat

© Vladana Fuchsová, 2020

Ilustrace na obálce © Vladana Fuchsová, 2020

Když indigo pozvolna odkapává do purpuru

Sbírka veršů *už to nejde ani poznat* Vladany Fuchsové vyniká silnou senzibilitou. Zaznívají v ní pocity radosti stejně jako stesku, lásku střídá existenciální marnost, a naopak bezvýchodný smutek se chvílemi mění až v euforické nadšení. Veršované i neveršované básně se zatvrzele odmítanými velkými písmeny jsou často samostatnými příběhy, které v barvitě zkratce popisují zdánlivě všední, posléze však dramatické a mezní okamžiky: „pálím dřívko a čekám na duhové kuličky“. Opakovaně jsou zasazeny do důvěrně známého, ovšem ne vždy bezpečného, prostředí jakési zahrady plné plodících dřevin. Těžko si pro koloběh života se všemi jeho zastávkami a peripetemi představit lepší metaforu, než roční stromový cyklus. Předestřené verše poté mají chuť zralého ovoce, ačkoliv se jedná o básnickou prvotinu. Lyrickému subjektu, povětšinou ženskému a „sosajícím sladkou pachutí“, tak často „zpoza dlaní vytéká lepkavá šťáva opadaných třešní“ a kolem poletující motýli se snášejí na „hnijíci nachový kvas věčnosti“. Autorka se nebojí ironických protikladů a nečekaných zvrátů, závěry strof v sobě nezřídka nesou lehce feministické, náboženské nebo enviromentální poselství: „peklo není dole / peklo je věčnost“.

Karolina Válová

vladana fuchsová

už to nejde ani poznat

výběr básní z let 2008-2019/20

marmeláda

chtěla bych se kochat s vámi
dělat marmeládu
téma dnešního dne –
recept na naložení únavy
co nejraději vařím?
těch bodů bylo více
samozřejmě žádná cenzura
stačí malý kousek ovoce
smůla přetekla

ženy?

srovnat si to v hlavě
zhubla kvůli nové lásce
kvůli komu? kvůli sobě
nestyd'te se a hýbejte
a to hlavně
je to v hlavě
na hubnutí nemám čas
musím přibrat, žiju zdravě
napište nám

bez názvu

sport
jen pro ženy
jen pro muže
škleb celebrity
sex a vztahy útočí
moje zpověď
jsem manuál Matrixu
aby bylo jasno, ke komu slečna patří

červen

v obležení motýlích křídel
sosám sladkou pachut' jejich těl
jako mávnutím se rozletím
v oblaku prachu
holubích per

na vyhřátém betonovém plácku
rozloženy všechny údy
sajeme sebe – sladké plody
žene nás životem
nutkavost skutků

tak nějak, než se zatáhlo
a první kapka dopadla na vyschlou kůži
odpočívající v objetí Nymphalis
podívej se do těch očí
uvidíš blaženost smrti
vystrašen bolestí
hlavu skloň
a pros zemi

lepkavá šťáva opadaných třešní
vytéká zpod dlaní
a babočky se snesly na hnilý nachový kvas
věčnosti

zahrada

sklání se nade mnou Madona
když pohřbívám květ přítomna
snad neukápně kolem
na pipetě právě vykvetlá tma
hluboké studny dna

na paletě rašící klíček
odemyká žlutá bříska
sýkor a žluviček
jen ona má moc nad kletbou zla
na prach květina spálená

zlomila se větev
ve spánku uklouzla
ze zahrady pár jablíček
do rány se zakousla
lednová kra

míza proudí vzhůru
osmotická všednost kouzla
poslouchám vždy tvé rady

Madono, Matko, Země
jsem tvá hra
paleta budoucna

páteční

svým chladivým dechem
fouká do rozžhavených tváří
víří vlasy a listy
v mé kanceláři

ještě tři hodiny
budu koukat
do třízubého chřtánu
páteční klimatizace
a z nudy a z obav
před budoucností života želviček
omotaných plastovým sáčkem
píšu báseň

pro vzdušné koráby
co zrovna brázdí nebe nad mou hlavou
které teď, a možná už nikdy, nevidím
protože můj výhled
je omezen na ústa ledového krále
sídlicího v sádrokartonovém stropu

odbije půl páté
a truchlení nad dalším zbytečným dnem
může být započato

ale snít vás na žádném kurzu nenaučí

cesta k novému domovu

cesta k novému domovu
zbarvena stíny
jizvy v tvé tváři
zlatem vykládané
ty taky
stínů zbavila

tak jako oči ti září
zmizela v plamenech
stodola souseda
ted' pálí kus života
z komínu černý kouř
smrduté přítomnosti

cesta k novému domovu
zbarvena zuhelnatělými stíny
dovětku dne

*přijed' k nám na chvíli
tak za tisíc let
posedět...*

peklo není dole

splývám s matricí spánku
celý den vsakujíc do tmy
kolébám se na přídi vánku
s výdechem ožijí pohřbené sny

v kolébce temnoty
uspaná chaosem
radostem navzdory podléhající
houpe mě matička Nyx

uvnitř dlaně expanduje vesmír
svírá svůj kámen, jež táhne ke středu
nekonečno
hlavu svou složí na mlhovinu
peklo není dole
peklo je věčnost

je to velkolepý zážitek
být strůjcem svého osudu
tisíce hvězd jak mžitek
navštíví noční oblohu
a než se probudím, už tady nebudu

čtu si básně Hrabětovy

čtu si básně Hrabětovy
a myslím na to
jak napsat tu pravou
o čistotě a smutku
zešedlou, jako dnešní seprané nebe

tak kde jsi?
slíbil jsi, že tu budeš vždy pro mě
tak silná, a tak krátká
naše společná sloka
do dne a do roka budovaná
vadná, ne vdaná

zatím jedu za tebou na velbloudím hrbu
jíme spolu kameny
sním, že se v noci probudím
a uvěřím, že ten letmý dotyk byl důležitý
jako na jazyku písek

nohy na stole
v nehybné ruce kafe

nebezpečně blízko smrti
čekám, až se pohnu
pár pilulek na snídani
devět a čtyři minuty
tiká to

v koupelně něco smrdí
dotyky na tvém těle
jsi spláchnul
je středa
devět a šest minut ráno
vyčistím si zuby a jdu spát

oteplování

průhledné panny se rozpouštějí
kostky ledu v šumícím nápoji
bubliny pukají
a schránky duší unikají do ovzduší
stoupají k nebesům
puk
puk
puk
co přijde, když zhasne slunce?
tělem zima zatřese
co přijde, když pukne země?
kostka ledu, co teplotu nesnese

črtám si

črtám si na papír
obrysy vzdálené
vidím je před sebou
oči mám zavřené

pod bílou oblohou
zřetelné pásy
črtám si otisky
své duše asi

chtěla bych

chtěla bych si vyřezat
srdce do dlaně
aby čáry osudu
zalily se krví

chtěla bych si vyřezat
srdce do prsou
aby druhé zůstalo
když se jedno zmrví

chtěla bych si vyřezat
srdce na duši
pak bych možná poznala
jak mi nesluší

bez názvu

a oči močí
slzami do peřin
nechcou jít vidět
kdyby se spatřily
pak by se musely
za svůj pláč stydět

hlava se točí
z té výšky při zemi
smí všechno vidět
a když se dotočí
tak se zas začínám
za sebe stydět

bez názvu

přes všechnu nenávist
stejně vás miluju
přes všechny vaše lži
na sebe žaluju
miluji i nenávidím
řeknu všechno
pak se stydím
kolik vás zůstane
než dokončím větu
tolik vás odešlo
a přesto všichni jste tu
na cestě padesát
grošů jsem nenašla
kdo mi však vysvětlí
proč jsem tak užasla
vidouc tváře všechny v jedné
jednotvárné bytosti
lišící se stálostí
v domě smutku
nepotřebné

duše

a přece se dívá
jak trefená kráva
moje duše
ze všech pórů
si tak teče
a já ji mám ráda
i když na mne mává
jak šílená štětka
a bolí to
však nedám léku
i když vím
že není zdravá

velikonoční

pořídím si do pokoje
velikonočního králíka
on mi tam bude skákat
a já budu naříkat
plakat

jsem

jsem všechno a nic
jsem rub aji líc
jsem parafrází ničeho
jsem levou rukou Nietcheho
a jsem taky hudbou ticha
co v hlavě mi tiše vzdychá
kamkoli přijdu
jako bych nebyla

cítím každý pohyb světa
jsem první nevyřčená věta
jsem módním hitem spadlých kroupů
jsem prázdným bytem
a nerada se koupu

jsem přijíždějící vlak
co nikde nestaví
jsem čarou přes rozpočet
a pohyb houpavý
nejsem nic a stále všechno
a budu tu až všichni zdechnou

ta nemoc

víš ta nemoc
ta nemoc, ze které se snad nikdy neuzdravíš
znáš ji
provází tě všude
ozývá se s každým tvým nádechem
víš, že neodejde dřív než ty
že půjdete spolu
chytla se tě už dávno
nosiš ji v tašce do práce
z práce domů
usínáš s ní
někdy to bolí, že?
umírání

co?

co komu je po tom
je mu po tom co
a když není po kom
co je pak a po?
kdyby bylo po čem
není po kom co
nebylo by coby
komu bylo co
ale je po kom co
když je komu že
nikdo potom neví
kdo kdy komu lže

slůně

bez kůže
nemůže
do zimy slůně
bez kůže
ze zimy
slůně stůně
bez kůže
najde si
úkryt v lůně
slůně

bez názvu

kdysi samotní
dneska posmutnělí
zcela nehmotní
do sebe zahledění
hledají kohosi
kdo spasí jejich sny

tlučou jim v hlavách
rozteklé chtíče
zmatení
sedící
v kanále klíče
a nuda u baru

u vchodu do pavilonu slonů

u vchodu do pavilonu slonů
potkala jsem Krista
zčista jasna, dozajista
a on mi řekl
že už nechce čekat
že to nemá cenu
dále klekat, ruce skládat
kát se a pikle spřádat
jak dostat lidstvo do ráje
když tam nikdo nechce

samé lži a vztyčené prsty
na úkor těch nevinných
prý že dostal lístek
sám prý na nic nevěří
pojed první večeri
a pláchnul nám ten chvístek

tohle byla zpověď jeho
mně při vůni tlustokožce
a že máme radši věřit
na bílého jednorožce

budapešť

na kopci v Budapešti
se sochou svobody
hledíme na západ slunce
jsme obě ticho
ona už pár desítek let
já pár minut
šum velkoměsta pod námi
přivíráme oči před nenasytnými jazyky

fotoaparátů

zamilovaných turistů
k ohnivému kotouči nad dunají
vzpíná své bronzové paže a palmovou ratolest

sežehne

každý večer západ slunce
vítězně obhlédne město zamilovaných
i nenávidějících
jedno mrknutí stačí
a věže kostelů se barví do růžového roucha
i bloky paneláků jsou teď nasládlé
a trochu blíže mému srdci
lidé v nich levitující

když se indigo vlévá do purpuru
a my obě
spolu a proti sobě
už navždy milujíc to město
a svobodu

lakšmí

vše do sebe zapadá
až úzkost v hrdle rozlévá svou hořkost
vše do sebe zapadá
tak, že i kdyby se náhoda drala na své místo
už na horizontu mysli by ji zalil plamen
tryskající chobotem obřích slonů
a Lakšmí se usmívá
posílá mi ve snech sovu
a znovu
cítím pachut' slz a stažený chřtán
se otevřel dokořán
vírem v hlavě saje její dobrotu a krásu bez těla
nemám nic
přesto všechen blahobyt
který jsem chtěla

písmena

uzavřu se mezi stránky
mezi černé vojáky
jeden tlustý, druhý tenký
v řadě stojí poslušně
se zdviženou žerdí
minusky i kapitálky

břízám bílým

prsty voní hořkostí zrání
jadérka se ze tmy vylupují
je první říjnový den
doteky
do dlaní se vpíjí
juglon brání prorůstání
nic pod nimi už nevzejde
a není to chemií
myšlenky stékají z vlasů
za nehty

nejneoblíbenější je vítr
řekl dnes v rádiu hlas
byl první říjnový den
do deky zabalil staré tělo
minulý čas

kaštanů a ořechů plné kapsy
seprané slávy
první říjnový den
čechrá povětrím hlavy

noc pak vzala dech
jednomu muži
před kterým se břízy klonily
na rozpraskaných zdech

ptáci chvíli nevěděli, jak zpívat

bolest

před zavřenýma očima
květy dobromysli
dýchej, říká Prabhu
světlo nebe roztáčí
to je ta vteřina, kdy nenávidíš slunce
kdy se stává odpadkovým lisem
v tvé hlavě
ale neodvrátíš se, jen tiše trpíš
i když ti den hraje rajskou hudbu prázdnin
moucha na okapu, pak kolem očí
v zeleném červencovém teple
proletí myšlenka na stín
dítě ponouká štěně
nerozumí
asi jako já tomuto světu
dostanu pamlsek nebo přes čumák?

kulinářská

možná ti dám
trochu cukru na rty
snad na chvíli oněmíš
víš
jsem kyselá a sladká
a ty pořád, že bez tebe
nemastná, neslaná
introvertní zvratka
do davu nechtěně poslaná
...
asi
...
si budeš vařit polívčičku sám

bez názvu

po noze
mi něco leze
na balkóně sténá
narozené štěně
a štěstěna zahla za roh
zahalená v rouchu studu
kdosi viděl
jak v opilosti
dala ránu osudu

nejsi

zaseklá v čase a prostoru
mezi dvěma kvítky podbělu
mluvím s tebou, když tu nejsi
ze zmrzlých prstů nejdou smýt
stopy bytí

mezi dvěma listy kopřivy
pokouším protáhnout
tu hmotu obalující duši
aby to moc nebolelo
snad mě nevidíš
ne –
ty tu nejsi

mezi listy střepey vlastních pochyb
bodají do lýtek
a zbytek kytek puká smíchy
vyfukujíc při tom do povětří
své děti

střevlíci

sbírám, jak vysypané knoflíky
po zemi mrtvé střevlíky
chytám, jak myši sova
od lidí prázdná slova
hledám, jak zlato v řece
do sbírky lásku –
však tu sbírat nelze přece
tu mám
a rozdávám

píšu dopis

píšu dopis

když už se den odmlčel
ale noc ještě nezvedá telefon
křehká nejistota soumraku
si pouští REM z nostalgie
ví, že se rána nedožije

píšu dopis

na třetí stranu lipového listu
a už nevím komu
nebo právě tomu
kdo umí číst
ze tváří bříz

píšu vám dopis

a zapomínám tvary dýmu
z rozžhavených plic
noc zvedla telefon
a volá na měsíc
to, co nás posílí
nás aspoň nezabije

kaluže

v kaluži plave peří
a odlesky nočních slz
už jí další den nikdo nevěří
kaluží rozbitou
spěchající botou
lodičky bílých pápěří
plují teď temnotou

když se rozestoupí
perly rosy na mrtvém hrdle hrdličky
dám kolem pár kamenů
co si vezmu do rakve?
stín unavené lavičky
protože cesta nahoru je dlouhá
a slunce dnes pálí
že i kaluže to vzdaly

bez názvu

měsíc se dotýká
podzimního listí
zčervenaleho studem
asi tedy bude lepší se z toho vyspat
anebo vypsát
nový den kostlivce neprobere
a někdy to ani není podmínkou
stačí projít portálem
třeba tohle je způsob, který tě přehodí přes plot
stále dopadáš na to natlučené koleno
jen zbledneš v záři jeho svitu

měsíc se dotýká
podzimního listí
které zčervenalo studem
pod dotekem bledé tváře milence
na jednu noc

bez názvu (jazyky křepelky)

celá tvář se mi krabatí
povrchem země pramenící
lávy nekonečných potoků
jadrných vzlyků
sopečné póry blinkají
na to, že ať udělám cokoli
vždycky to bude
tak nějak ne zcela přesně
jak bych chtěla

avšak ty potoky
rozvodní se skrz řeky
do moří bledých mraků
a pak z těch oblaků
nechají kapat zbytky lávy
do vlasů šedavých
v každé kapce jedno slovo
jen jedno
schované jak ve skořápce
jadrných vzlyků
co křepelky mají na jazyku

píseň hor

mi rozechvěje duši
šlápěj
šlápěj člověka
a smrčina
co pod navátým sněhem pokleká

srdce rozechvěje mi
vichr hor
jeho píseň
a mračna stoupající nad obzor

mi rozechvěje duši
šlápěj
šlápěj člověka
jež pod tou krásou pokleká
a prosí

epitaf

a co když jsem jen padlý anděl, který skáče
a myslí si, že znovu dosáhne na nebe
možná nevidím, že se nebe roztrhlo
a za ním se objevila nekonečná temnota pekla
které neexistuje
stejně jako nebe
to jenom andělé jsou skuteční

bez názvu

promrzlými konečky prstů
chladí si oči
vrásky dnešního dne
stoupají nad obočí
dvě ohnivé koule
provrtaly díry do hlavy
od té doby se točí

únava překonává
touhu tvořit
a ona
vodu tichých mraků
chytá za víčky
než sjedou po pravé tváři
je to jen další den v kalendáři

v lese mi shořelo srdce

v lese mi shořelo srdce
vlasy načichly dýmem divokosti
který jsi na mě foukal
rozštípané kosti na klacíky
ať můžeš rozžehnout
jiskry kolem nás
které jen oči zvěře vidí

rozsypu se na prach
v tvých dlaních

bez názvu

všechna slova zapomenu, než najdu tužku
závory na nesprávných místech
omezují proudění lásky
ve vlnitých dalekohledech
někdy je lepší najít pušku
opilecky střílet do vzduchu
zhasnout světlušku
a nasdílet

pak se ti čtyři jehly zapíchnou do záclony těla
tři léčivé a jedna
v krvi ležela
uplakaná dutá holka
stejně jsem tu báseň ani napsat nechtěla
dost už je přelétavých vzruchů

křídla můr jsou těžká

ptáci letí těsně nad zemí
tam, kde se kopce na obzoru dotýkají nebe
křídla hladí vrcholky
zvlněných nálad rána
cesta, pole, remízek
a večer šedá voda v kbelíku dne
nadržší bělostné mraky pěny
v duši vytřeno
teď se konečně cítíš čistá
hříchy schované mezi shluky bublin
jak spáči spí
jen sem tam je probudí stud nahoty
vyleští své mosazné brány
a znovu podléhají zapomnění

do kýble vlétla můra
prchlivou pukající čistotou
se propadá hlouběji než tvá provinění

křídla můr jsou těžká

rozhovor

čekáte?

nevím.

jak to?

nevím.

proč tu sedíte?

jen tak.

tu se jen tak neseď.

čekám.

tady nic nestojí.

ne?

no, ne.

tak čekám na to, co nikdy nepřijde.

20. března 2020

vrabci se popelí

a svými tělíčky vyrábějí důlky

pálím dřívko a čekám

na duhové kuličky

tady

na výpadovce ke konci světa

se život nezastavil

tepe však teď v každého nitru

více

pár lidí

se začalo znovu modlit

rozvzpomínají se na Otčenáš

venku jim ho vrabci švitoří

i pozpátku

Vladana Fuchsová

(narozena 1986 v Opavě)

vystudovala kresbu a malbu na Ostravské univerzitě v Ostravě. V rámci studijní stáže studovala rok na Akademii výtvarného umění ve Varšavě.

Má pedagogické minimum a kurz cvičitele jógy

III. stupně. Živí se jako grafická designérka v kulturní sféře a koordinátorka festivalu Jeden svět v Opavě.

Je nedogmatickou feministkou. Maluje, píše básně, miluje přírodu a ticho. Básnická sbírka *už to nejde ani poznat* je její prvotinou.

vladana fuchsová
už to nejde ani poznat
výběr básní z let 2008-2019/20

Grafická úprava, sazba, ilustrace na obálce:

Vladana Fuchsová

Redigovala: Karolina Válová

Korektury: Karolina Válová

Vydal Historický spolek Zádruha, z.s.

v rámci „Knihovny Zádruhy“

Praha, květen 2020

www.ahistorie.451.cz

www.vladana.cz